

Popis pamětihodností ve městě Salzburgu

- **Reprezentační sály Rezidence**

Původní středověké biskupské sídlo získalo koncem 16. století svou dnešní podobu. Salcburská Rezidence je chloubou raně barokní architektury a její reprezentační prostory – patří sem 11 reprezentačních sálů a soukromých komnat salcburských knížecích arcibiskupů – stejně jako Rezidenční galerie se svou velkolepou sbírkou evropského malířství 16. – 19. století jsou každoročně navštěvovány turisty z celého světa.

- **Rezidenční galerie**

Salcburská Rezidenční galerie je se svou významnou sbírkou evropského malířství 16. – 19. století věrna své knížecí tradici. K nejvýznamnějším exponátům patří obrazy holandských mistrů ze 17. století, mezi nimiž mohou návštěvníci obdivovat díla takových velikanů jako je Rembrandt, Rubens a Brueghel.

- **Rezidenční náměstí**

Před budovou Rezidence leží rozlehlé Rezidenční náměstí a v jeho středu se vypíná 15 metrů vysoká barokní kašna slavného italského mistra Tommasa di Garony. Pro její stavbu byl použit vysoce kvalitní mramor ze salcburské domácí hory, z Untersbergu. Rezidenční kašna je považována za největší a nejimpozantnější barokní dílo tohoto druhu na severní straně Alp.

- **Zvonkohra**

Dominantou nové budovy salcburské Rezidence je známá a oblíbená zvonkohra, sestávající z 35 zvonů, které byly odlity v Antverpách v letech 1688 – 1689 a v roce 1702 přivezeny arcibiskupem Johannem Ernstem hrabětem Thunským do Salzburgu.

- **Michalský kostel**

Kostel, zasvěcený archandělu Michaelovi, byl postaven pravděpodobně kolem roku 800 jako kaple někdejšího falckrabství. Návštěvníci kostela by měli věnovat pozornost zejména překrásným zdobeným mřížím z dílny uměleckých zámečníků a kovářů.

- **Mozartovo náměstí a Mozartův památník**

Uprostřed Mozartova náměstí stojí socha W.A.Mozarta, dílo sochaře Ludwiga von Schwanthaler. Socha byla v roce 1842 Johannem B. Stiglmayerem odlita do bronzu a jejího slavnostního odhalení se zúčastnili i Mozartovi synové.

- **Nábřežní čtvrť (Kaiviertel)**

Nábřežní ulička (Kaigasse) byla kdysi hlavní obchodní tepnou starého Salzburgu východně od salcburského chrámu. V komplexu budov Chiemseehofu, kde má dnes své sídlo salcburská zemská vláda, sídlili od 14. do 19. století suffraganští biskupové z Chiemsee. V domě v uličce Pfeifergasse 11 bydlel slavný lékař Paracelsus.

- **Kapitolské náměstí a Kapitolský (koňský) brod**

Jižně od salcburského chrámu leží Kapitolské náměstí (Kapitelplatz), nad nímž se majestátně zdvihá hora s mohutnou salcburskou pevností Hohensalzburg. Kapitolský brod - brod pro koně z bílého mramoru – zdobí Neptunovo sousoší sochaře Josefa Antona Pfaffingera.

- **Salcburský chrám**

Chrám, zasvěcený sv. Rupertovi a sv. Virgilovi, byl za dobu své existence třikrát přestavěn. Nad hlavním portálem chrámu jsou umístěny čtyři impozantní sochy v nadživotní velikosti, vytesané z undersbergského mramoru: obě vnější sochy představují patrony země, sv. Ruperta a sv. Virgila, obě vnitřní sochy pak sv. Petra a sv. Pavla.

- **Chrámové náměstí**

Arcibiskup Guidobald Thun pověřil kolem roku 1660 Giovanniho Antonia Daria vybudováním chrámových oblouků, jimiž se prochází na náměstí před chrámem. V jeho středu se pak tyčí Mariánský sloup, dílo sochařů Wolfganga a Johanna Baptisty Hagenauera.

- **Chrámové muzeum**

1.200 let umění v Salzburgu. Rozsáhlá přehlídka exponátů sahá od anglosaského kříže sv. Ruperta, přes vybrané umělecké předměty chrámového pokladu až po kuriozity knížecí komory umění a zázraků.

- **Pevnost Hohensalzburg**

Pevnost Hohensalzburg, vybudovaná v roce 1077, je největší zcela zachovalý hrad ve Střední Evropě. Návštěvníci by si měli prohlédnout především středověké knížecí komnaty a hradní muzeum, které poskytuje podrobný přehled o historickém vývoji pevnosti a o každodenním životě jejích obyvatel. Před více než 100 lety, v roce 1892, byla dána do provozu lanovka/zubačka, která stále ještě (dnes samozřejmě v moderní podobě) dopravuje návštěvníky pohodlně a rychle nahoru na pevnost a zase zpět do historického centra Salzburgu.

- **Františkánský kostel**

Dnešnímu Františkánskému kostelu předcházela původní bazilika z 8. století, přestavěná kolem roku 1220. Slavná gotická madona, vytvořená kolem roku 1495 neméně slavným sochařem Michaellem Pacherelem, zaujímá důstojné místo na barokním oltáři.

- **Sv. Petr**

Klášteří komplex Sv. Petra tvoří opatství řádu Benediktinů, klášterní kostel a Svatopetrský hřbitov s kaplí sv. Markéty. Základy dnešního opatství byly položeny kolem roku 700 za působení prvního salcburského biskupa, sv. Ruperta.

- **Klášteří kostel**

Klášteří kostel Sv. Petra, klenot barokního stavitelství, byl původně postaven v románském slohu a v průběhu staletí několikrát přestavován. V jeho útrokách se skrývá skalní hrob sv. Ruperta.

- **Katakomby Sv. Petra**

Hřbitov Sv. Petra, ležící na úpatí Mnišské hory, patří díky své jedinečné poloze a tajemné atmosféře, která z něj vyzařuje, k nejkrásnějším hřbitovům na světě. Katakomby, vytesané do skalních stěn Mnišské hory, jsou z období raného středověku a počátků křesťanství. Do roku 1110 byly součástí nejstaršího kláštera v Evropě. Toto místo je možné považovat za zárodek budoucího Salzburgu. Katakomby sloužily již sv. Rupertovi a jeho křesťanským učedníkům jako útočiště v době, kdy byli křesťané pronásledováni. Na hřbitově Sv. Petra jsou ze známých osobností pohřbeni skladatel Johann Michael Haydn a Mozartova sestra Nannerl.

- **Festivalové domy – divadelní a koncertní budovy Salcburského festivalu**

Ulice Hofstallgasse je po celé své délce, jež přiléhá na Mnišskou horu, lemována festivalovými budovami, v nichž jsou umístěny tři scény, Malé festivalové divadlo, Velké festivalové divadlo a Skalní jízdárna. První z nich vzniklo v letech 1924-25, v roce 1926 však bylo architektem Clemensem Holzmeisterem kompletně přestavěno. Velké festivalové divadlo nechal postavit tentýž architekt v letech 1956-60. Nejstarší scénou je však Skalní jízdárna ze 17. století, jejíž tři patra vytesaná do skály byla původně určena pro diváky sledující jezdecké hry. Dnes naproti tomu vytvářejí tyto kamenné arkády unikátní jevištní pozadí.

- **Košský brod**

Košskému brodu vévodí impozantní sousoší „Krocení vzpurného oře“, jež bylo vytvořeno v roce 1695 sochařem Michaellem Bernhardem Mandlem. Působivou kulisu v pozadí tvoří krásné fresky zobrazující vzpínající se koně. Brod sloužil původně jako očištná koupel a napajedlo pro koně z arcibiskupských stájí.

- **Muzeum hraček – Měšťanský špitál**

Původní Měšťanský špitál dnes slouží jako muzeum hraček. Historické hračky, v první řadě starodávné pokojíčky pro panenky, zaujmou nejen děti, ale i jejich rodiče.

- **Mirabell - 1. salcburské muzeum vína**

Vinná réva se v Rakousku pěstuje na 58.398 hektarech zemědělské půdy. Udělejte si procházku vinicemi, seznamte se s vinařskými oblastmi Rakouska a hlavně ochutnejte nejruznější druhy tohoto ušlechtilého moku.

Mirabellplatz 7, tel. 873063 a fax 8739973 e-mail: weinmuseum-mirabell@aon.at

- **Výtah na Mnišskou horu**

V nitru skály Mnišské hory je umístěn vchod k výtahu, který vede na vyhlídkovou terasu, kde na návštěvníky čeká jeden z nejkrásnějších pohledů na Salzburg.

- **Přírodovědné muzeum (Haus der Natur) : jedinečné v Evropě – zážitek pro každého!**

V 80 výstavních prostorách se mohou návštěvníci seznámit s živými exponáty a prostřednictvím nejmodernější techniky poznat nejzajímavější místa na naší planetě, která vytvářejí životní prostor pro nejruznější živočišné druhy. Vždy však stojí člověk v centru všeho dění. Doporučujeme návštěvníkům prohlédnout si především naše velké akvárium, terárium, „vesmírnou halu“, expozici Svět moří atd.

- **Muzeum Carolino Augusteum**

Kromě cenných uměleckých sbírek poskytne muzeum velké množství informací o historii Salcburska. Návštěvníci tak získají dokonalý přehled o kulturně-historickém vývoji země od pravěku až po novověk. V roce 1985 muzeum oslavilo 150 let od svého založení.

- **Mozartův dům**

V měšťanském domě na Makartově náměstí na pravém břehu řeky Salzachu žila od roku 1773 rodina W. A. Mozarta. Mladý Wolfgang Amadeus žil v tomto domě až do roku 1780. Toto období patří k skladatelovým nejplodnějším - během tohoto období zkomponoval celou řadu svých nejvýznamnějších děl. V lednu 1996 byla dokončena rekonstrukce domu a tak byly prostory, v nichž žila rodina Mozartova, po mnoha letech opět zpřístupněny veřejnosti. V prvním patře je nyní umístěno muzeum, v němž se návštěvníci dozvědí vše o historii domu a o životě členů rodiny Mozartových. V centru pozornosti stojí samozřejmě život a dílo W. A. Mozarta, zvláštní pozornost je pak věnována Mozartovým cestám a jeho sestře Nannerl.

- **Stieglův pivovar – Stieglův svět piva**

Salcburský Stieglův pivovar, největší soukromý pivovar Rakouska, připravil pro své návštěvníky zábavnou cestu do historie i současnosti tohoto několik tisíc let starého nápoje, který je pro mnoho národů výrazem kulturní sounáležitosti. Návštěvníci se například dozvědí, že se tento pěnivý mok vařil již na úsvitu civilizace, přibližně v té době, kdy se vynořily nejstarší písemné památky. Na expozici „Svět piva“ je možné obdivovat největší pivní věž na světě, která kdy byla z piva postavena, a žasnout nad 500 let starou salcburskou sladovnickou tradicí, nad stroji a přístroji, pivovarnickými vozy, sudy, korbely a sklenicemi a to vše v původně zařízených prostorách. Rozsáhlá přehlídka pivovarnické kultury nejrozličnějších národů světa umožní za pomoci počítačem řízených informačních programů zevrubný pohled do svérázného světa vaření piva. Na závěr budou všichni návštěvníci pozváni do pivnice na ochutnávku Stieglůvých piv a originálních Stieglůvých pečlíků.

- **Mozartův rodný dům**

V domě, v Obilné uličce č. 9 (Getreidegasse), žila v letech 1747 – 1773 rodina Leopolda Mozarta. 27. ledna 1756 zde spatřil světlo světa Wolfgang Amadeus. V bytě rodiny Mozartových je dnes muzeum, v němž je možné zhlédnout celou řadu dokumentů, dopisů a portrétů členů rodiny, včetně několika autentických portrétů Wolfganga Amadea. Vystaveny jsou rovněž dětské housle, na které malý Mozart hrál, a dále pak jeho koncertní housle, klavírní a klavírní klavír.

- **Obilná ulička - Getreidegasse**

Getreidegasse neboli Obilná ulička, o které se někdy říká, že je nejkrásnější nákupní ulicí v celém Rakousku, má jednu zvláštnost. Po celé své délce není přerušena žádnou příčnou ulicí. Jako spojnice s nábřežím na straně jedné a Univerzitním náměstím na straně druhé, slouží průchozí domy. V překrásných, květinami vyšňořených vnitřních dvorech jsou rozkošné kavárničky a restaurace, které jsou oázou klidu ve srovnání s přeplněnou nákupní tepnou. V Obilné uličce samé stojí zato si všimnout ze železa ukovaných a částečně i pozlacených cechovních znaků nad vchody do domů a krámků ze 16. – 19. století, označujících příslušnost k jednotlivým řemeslnickým či obchodním cechům.

- **Starý trh – Židovská ulička (Alter Markt – Judengasse)**

Malebné náměstíčko, lemované starými měšťanskými domy s krásnou kašnou uprostřed, leží v srdci Starého města. Návštěvníci se zde mohou obdivovat nejmenšímu domu z celého města, mohou si prohlédnout starou dvorní lékárnu a vypít si kávu ve slavné kavárně Tomaselli z roku 1703. Na Starý trh ústí Židovská ulička, která jej spojuje s náměstím Vah (Waagplatz). Až do roku 1404 bylo v této části města židovské gheto.

- **Univerzitní kostel (Kollegienkirche)**

Tento kostel je největší barokní stavba v Salzburgu. Byl vybudován slavným barokním stavitelem Fischerem z Erlachu a vysvěcen v roce 1707. Sloužil především potřebám salcburské univerzity, jejíž těžiště bylo v minulých staletích především studium teologie. Čtyři kostelní kaple pak byly později zasvěceny všem dnešním čtyřem fakultám.

- **Náměstíčko – Linecká ulička (Platzl – Linzergasse)**

Malé útulné náměstí, ležící za Státním mostem na pravém břehu řeky Salzachu, ústí přímo středověké Linecké uličky. Z historických pamětihodností stojí za zmínku – kromě obchodů a obchůdků, restaurací a kaváren – kostel sv. Šebestiána a stejnojmenný hřbitov. Uprostřed

hřbitova stojí mozaikou zdobená kaple sv. Gabriela, mauzoleum arcibiskupa Wolfa Dietricha. K nejznámějším hrobům hřbitova patří rodinná hrobka Mozartových (otec, Leopold Mozart a manželka Wolfganga Amadea, Constanze) a hrob slavného lékaře, Paracelsa.

- **Kamenná ulička (Steingasse)**

Ve středověké Kamenné uličce, v jedné z nejstarších uliček města, se roku 1792 v domě číslo 9 narodil Joseph Mohr, autor textu slavné vánoční písně „Tichá noc“. V původní podobě zachovalá kamenná brána byla součástí nejstarších městských hradeb.

- **Kapucínská hora (Kapuzinerberg)**

Domovním průchodem v Linecké uličce č. 14 se dostanou návštěvníci na příkře stoupající cestu, lemovanou šesti barokními kapličkami, symbolizujícími křížovou cestu. Odměnou za tento krátký výstup je nádherný pohled na salcburské Staré město. Na Kapucínské hoře se hrdě vypíná klášter řádu Kapucínů a stojí zde rovněž vila, kterou v letech 1919 – 1934 obýval slavný rakouský spisovatel Stefan Zweig. V období 30leté války bylo kolem celé hory postaveno obranné opevnění s baštami, odkud je jedinečný pohled na město i okolní horské hřebeny.

- **Makartovo náměstí – Mozartův dům**

Makartovo náměstí je pojmenováno po salcburském malíři Hansovi Makartovi. V domě č. 8 bydlela v letech 1773 – 1782 rodina Wolfganga Amadea Mozarta. Skvostný „Sál tanečního mistra“ (Tanzmeistersaal) je srdcem celého domu. Zde vytvořil Mozart velkou část svého životního díla. Tato místnost byla již tehdy centrem společenského a kulturního dění Salzburgu. V roce 1996 byl Mozartův dům po rozsáhlé rekonstrukci opět zpřístupněn veřejnosti. V prostorách někdejšího bytu rodiny Mozartových v prvním patře je dnes muzeum, které prostřednictvím nejmodernější zvukové a vizuální techniky velmi dobře dokumentuje život a dílo W. A. Mozarta. Zvláštní pozornost je věnována Mozartovým cestám a jeho milované sestře Marii Anně, které láskyplně říkal „Nannerl“.

- **Mirabellský zámek – mirabellská zahrada**

Mirabellský zámek byl postaven v roce 1606. Stalo se tak na příkaz tehdejšího salcburského arcibiskupa Wolfa Dietricha, který dal zámek zbudovat pro svou přítelkyni Salome Altovou. Historické prameny uvádějí šokující zprávu: vysoký církevní hodnostář s ní měl patnáct dětí. Z architektonického hlediska stojí zato prohlédnout si Andělské schodiště se soškami andílků, sochaře Raphaela Donnera, které vede k Mramorovému sálu, nejkrásnější obřadní síni ve Střední Evropě.

Mirabellská zahrada – tak, jak ji v dnešní podobě známe - byla vytvořena podle návrhů slavného barokního architekta Fischera z Erlachu. Čtyři mramorová sousoší, zdobící kašnu s vodotryskem, symbolizují všechny čtyři přírodní živly, z nádherné květinami překypující zahrady je také překrásný pohled na Staré město, jemuž vévodí salcburská pevnost se zasněženými vrcholky hor v pozadí. Za zmínku ještě stojí část zahrady s barokními soškami trpaslíků a barokní přírodní divadlo, tzv. Heckentheater.

- **Hellbrunnský zámek a Vodní hrátky**

Na okraji Salzburgu stojí lovecký zámek Hellbrunn, který si v 17. století nechal postavit arcibiskup Markus Sittikus. Z architektonického hlediska patří zámek ke skvostům manýrismu. Hlavní atrakcí parku jsou však jednoznačně „Vodní hrátky“. Jde o soustavu nejrozsáhlejších fontán, které připravují návštěvníků nejedno mokré překvapení. Tato atrakce, kterou se arcibiskup bavil na účet svých hostů, je evropský unikát.

- **Zoologická zahrada v Hellbrunnu**

Hellbrunnská zoologická zahrada se těší velkému mezinárodnímu uznání, zejména díky svým rozsáhlým, do okolní krajiny nenásilným způsobem zasazeným výběhům pro zvířata. Mimořádnou atrakcí jsou supi husí, kteří jsou chováni zcela volně a často je možné je vidět, jak krouží nad Salcburkem. Tito ptáci hnízdí v okolních horských masivech a do zoologické zahrady přilétají za potravou. Pro nejmenší návštěvníky byl zřízen koutek s krotkými zvířátky, které si děti mohou bez obav pohladit.

- **Solné doly v Halleinu**

Ve vzdálenosti pouhých 15 km jižně od města Salcburku leží staré keltské město Hallein, které je svými solnými doly známé na celém světě. V útrobách halleinské hory Dürrnbergu se skrývá nejstarší důl světa. Návštěvníci z celého světa sjíždějí po starých havířských skluzavkách do nitra dolu, aby se pak nechali na loďce převést přes solné jezero a posléze se vydali na prohlídku dolu v rachotících důlních vozících. Sůl byla odpradáвна zdrojem bohatství a blahobytu celého Salcburska. Doklady o tisíce let staré keltské kultuře je možné si prohlédnout v halleinském Keltském muzeu.

- **Národopisné muzeum v Grossgmainu**

Unikátní skanzen v Grossgmainu vítá své návštěvníky historickými stavbami, typickými pro tento horský kraj. Na ploše skanzenu je postaveno 50 originálních selských statků a další venkovské stavby jako například vesnická škola, mlýn, kovárna, pila, horské rolnické usedlosti a salaše. Zájemci se tak mohou seznámit s historií venkovské architektury a s každodenním životem salcburského venkovského obyvatelstva za posledních 500 let.